Eiropas Parlaments
2024-2029

Budžeta komiteja

2024/0274(COD)

22.11.2024

BUDŽETA IZVĒRTĒJUMS

Sniegusi Budžeta komiteja

Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejai

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumiem, kuru mērķis ir sniegt papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm, groza Regulu (ES) 2020/2220
(COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD))

Budžeta izvērtējuma sagatavotājs: *Hélder Sousa Silva*

PA_LegEvaluation

BUDŽETA IZVĒRTĒJUMS

Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejai par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumiem, kuru mērķis ir sniegt papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm, groza Regulu (ES) 2020/2220 (COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD))

Budžeta komiteja saskaņā ar Reglamenta 58. pantu ir veikusi priekšlikuma izvērtējumu un ir secinājusi turpmāk minēto:

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam[1],

– ņemot vērā Padomes 2020. gada 17. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam[2],

– ņemot vērā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai[3],

A. tā kā nesenās dabas katastrofas ES, kas saistītas ar klimata pārmaiņām, ir postoši ietekmējušas lauku iedzīvotājus, kas dzīvo un strādā skartajos reģionos, un ir iznīcinājušas ievērojamu daudzumu lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanas potenciāla, kā rezultātā lauksaimniekiem, meža tiesiskajiem valdītājiem un lauku uzņēmumiem šajos reģionos ir būtiski samazinājušies ienākumi, un šo katastrofu rezultātā ir palielinājusies Eiropas pārtikas sistēmas neaizsargātība, kas apdraud ES nodrošinātību ar pārtiku un tradicionālo produktu pieejamību;

B. tā kā budžeta izvērtējumā tiek pārbaudīta iniciatīvas vai tiesību akta priekšlikuma tūlītējā ietekme, kā arī netiešāka ietekme no budžeta viedokļa;

C. tā kā saskaņā ar Reglamentu budžeta izvērtējumā pārbauda, vai juridiski saistoša akta priekšlikums paredz pietiekamus finanšu resursus un cilvēkresursus, un izvērtē ierosinātā finansējuma iespējamo ietekmi uz citām Savienības programmām vai rīcībpolitikām; tā kā tajā arī jānosaka, vai priekšlikums ir saderīgs ar daudzgadu finanšu shēmu, pašu resursu sistēmu un attiecīgo iestāžu nolīgumu, kā arī ar budžeta principiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, *Euratom*) 2024/2509[4];

D. tā kā Parlaments cenšas saskaņot savas likumdošanas un budžeta pilnvaras, lai stiprinātu savu institucionālo lomu lēmumu pieņemšanas procesā;

E. tā kā Parlaments ir sekmējis un atbalstījis iepriekšējās iniciatīvas, kuru mērķis bija uzlabot

[1] OV L 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[2] OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
[3] OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
[4] OV L 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

ES budžeta spēju reaģēt krīzes situācijās un šajā nolūkā mainīt atbilstības kritērijus, ņemot vērā piešķīrumu pārprofilēšanu dalītas pārvaldības fondos; tā kā tika sagaidīts, ka šādām izmaiņām nebūtu jāietekmē Kohēzijas fonda un kopējās lauksaimniecības politikas finansējuma iepriekšējie piešķīrumi valstīm;

F. tā kā daļa no ELFLA darbības programmu saistībām, tostarp tām, ko finansē no piešķirtajiem ieņēmumiem saskaņā ar *NextGenerationEU* aizņēmumu shēmu, ir sadalītas 10 dalībvalstīs un no 2024. gada oktobra pakļautas saistību atcelšanas riskam saskaņā ar N+3 noteikumu piemērojamajā ELFLA tiesiskajā regulējumā 2014.–2022. gadam;

G. tā kā tiesību akta grozījums ir paredzēts, lai nodrošinātu lielāku budžeta elastību finansējuma pārdalīšanā jauniem pasākumiem saskaņā ar ELFLA nolūkā sniegt papildu mērķtiecīgu palīdzību un elastību to dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm, kas notika laikā no 2024. gada 1. janvāra;

H. tā kā grozījumu regulas galvenais mērķis ir palīdzēt lauksaimniekiem, meža tiesiskajiem valdītājiem un noteiktiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kurus visvairāk skārušas dabas katastrofas, un šajā nolūkā nodrošināt mērķtiecīgu likviditāti, tostarp izmaksājot vienreizējus maksājumus līdz pat 42 000 EUR apmērā vienam saņēmējam,

1. norāda, ka saskaņā ar Komisijas apgalvojumiem priekšlikums kopumā ir budžeta ziņā neitrāls attiecībā uz saistībām; tomēr konstatē vairāku veidu ietekmi uz budžetu;

2. atgādina, ka Parlaments vairākkārt ir aicinājis piešķirt apjomīgākus līdzekļus ES Solidaritātes fondam, ņemot vērā dabas katastrofu pieaugošo skaitu un intensitāti un nepieciešamību paātrināt procedūras, lai atbalsts ātrāk sasniegtu dalībvalstis un reģionus, kurus skārušas dabas katastrofas; uzsver, ka ir jāīsteno administratīva vienkāršošana, lai varētu ātri pārdalīt līdzekļus un izmantot vienreizējos maksājumus lauksaimniekiem, tradicionālo produktu ražotājiem, mežsaimniekiem un MVU;

3. atgādina, ka Parlaments ir vairākkārt kritizējis iepriekš plānotā finansējuma kā ārkārtas reaģēšanas instrumenta izmantošanu, un uzskata, ka šāda pieeja var apdraudēt tā ilgtermiņa politikas un investīciju mērķus, kuri paredzēti ELFLA tiesiskajā regulējumā; tomēr atzīst, ka šis priekšlikums piedāvā pragmatisku risinājumu nepietiekamai budžeta elastībai un spējai reaģēt uz krīzēm ES budžetā, lai ātri reaģētu uz krīžu skarto iedzīvotāju vajadzībām;

4. atzīst, ka, ņemot vērā lauku attīstībai paredzēto līdzekļu lēnu apguvi dažās dalībvalstīs un to, ka vairākās pozīcijās izpildes līmenis ir mazāks par 75 %, elastības pasākumi var būt pamatoti;

5. pauž nožēlu par to, ka nav tiesību akta finanšu pārskata un grozījumu vēstulē Nr. 1/2025 nav nevienas atsauces, kura būtu salīdzināma ar tiesību akta priekšlikumam *RESTORE*[5] pievienoto finašu pārskatu un kurā būtu precizēta un kvantitatīvi noteikta ietekme uz maksājumu profilu; atgādina, ka tas tieši ietekmē dalībvalstu iemaksas ES budžetā; prasa

[5] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai (2024. gada 21. oktobris) "*RESTORE*" — Reģionālais ārkārtas atbalsts rekonstrukcijai, ar ko groza Regulu (ES) 2021/1058 un Regulu (ES) 2021/1057 (COM(2024)0496).

Komisijai sniegt šādu informāciju;

6. atzinīgi vērtē taustāmo finansiālo atbalstu lauksaimniekiem, tostarp mazajiem lauksaimniekiem ar zemiem ienākumiem un tradicionālo produktu ražotājiem, mežsaimniekiem un MVU, kas cietuši no dabas katastrofām, piemēram, smagiem plūdiem, sausuma periodiem un dabas ugunsgrēkiem, kā konkrētu Eiropas solidaritātes izpausmi; atzīst, ka ir ātri jānovērš ienākumu zaudējumi, kas neseno ar klimatu saistīto postošo katastrofu dēļ radušies ES lauksaimniekiem, mežsaimniekiem un MVU, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pārstrādi, tirdzniecību vai izstrādi; atzinīgi vērtē to, ka tā finansiālā atbalsta piešķiršanā, ko sniedz saskaņā ar šo priekšlikumu, par prioritāti būtu jānosaka atbalsta pasākumi, kuru pamatā ir princips "atjaunot uzlabojot", un tādējādi jāpaver ceļš visaptverošākam un profilaktiskākam ES atbalstam, lai veicinātu sagatavotību un noturību ES lauku apvidos; uzsver, ka ir vajadzīgs papildu finansiāls atbalsts pašnodrošinājuma lauksaimniecībai, lauksaimniekiem ar zemiem ienākumiem un tradicionālo produktu ražotājiem; uzsver, ka saskaņā ar ES 2025. gada budžetā paredzēto ES civilās aizsardzības mehānismu varētu darīt pieejamu papildu finansējumu lauku apvidiem;

7. atgādina par vispārējo konstatējumu, ka attiecībā uz lielāko daļu ES dotāciju finansējuma veidu ES līdzfinansējuma likme 100 % apmērā, lai gan tā nodrošina efektīvus rezultātus, rada jautājumus par to, kādēļ politikas un programmu īstenošanai pieejamās kopējās summas ir mazākas, kā arī par valstu, reģionālo un vietējo atbildību; tomēr pauž pārliecību, ka katastrofu seku likvidēšanas un steidzama likviditātes atbalsta nepieciešamības gadījumos tas ir ļoti pamatoti; uzsver, ka ir jāapspriežas ar skartajiem lauksaimniekiem, mežsaimniekiem, MVU un ieinteresētajām personām nolūkā sniegt reālistisku un mērķtiecīgu atbalstu;

8. atgādina, ka, patvaļīgi pazeminot noteikumu stingrības slieksni, varētu pazemināties to izdevumu līmenis, ar ko var finansēt attiecīgos ES budžeta horizontālo prioritāšu integrēšanas mērķrādītājus, un vienlaikus atzīst, ka ir vajadzīgas šādas elastības iespējas, lai pārdalītu finansējumu minētajam jaunajam pasākumam un spēkā esošajam apakšpasākumam lauksaimnieciskās ražošanas potenciāla atjaunošanai, jo īpaši tādā veidā, kas sekmē noturību;

9. konstatē, ka pasākuma sekundārais mērķis ir novērst 2021. un 2022. gadā uzņemto, bet vēl neizpildīto budžeta saistību tūlītēju atcelšanu; uzskata, ka tas ietekmē pieejamo līdzekļu līmeni kaskādes mehānisma 3.a posmā (ESAI īpašā instrumenta saistību atcelšanas nodalījumu), kas ir nostiprināts nesen pārskatītajā daudzgadu finanšu shēmas regulā;

10. uzskata, ka ilgākā termiņā attīstītākai un patiesākai budžeta elastībai būtu jāļauj salīdzināmos gadījumos veikt budžeta pārvietojumus, lai izmantotu līdzekļus no īpaši paredzēta izdevumu instrumenta saskaņā ar budžeta pozīciju, juridisko pamatu un pārvaldības sistēmu, kas ir labāk piemēroti ārkārtas reaģēšanai un likviditātes atbalstam;

11. secina, ka priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumiem, kuru mērķis ir sniegt papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm, groza Regulu (ES) 2020/2220, ir saderīgs ar Reglamenta 58. panta 3. punktā minētajiem elementiem.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM BUDŽETA IZVĒRTĒJUMA SAGATAVOTĀJS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Budžeta izvērtējuma sagatavotājs, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņš nav saņēmis nekādu pienesumu no vienībām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.

BUDŽETA IZVĒRTĒJUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS PROCEDŪRA

Virsraksts	Īpaši Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumi, kuru mērķis ir sniegt papildu palīdzību dabas katastrofu skartajām dalībvalstīm
Atsauces	COM(2024)0495 – C10-0148/2024 – 2024/0274(COD)
Atbildīgā komiteja	AGRI
Datums, kad paziņoja plenārsēdē	BUDG 13.11.2024
Budžeta izvērtējuma sagatavotājs(-a) Iecelšanas datums	Hélder Sousa Silva 13.11.2024
Izskatīšana komitejā	21.11.2024
Pieņemšanas datums	21.11.2024
Galīgais balsojums	+: 31 –: 0 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Tomasz Buczek, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Thomas Geisel, Jean-Marc Germain, Sandra Gómez López, Fabienne Keller, Janusz Lewandowski, Giuseppe Lupo, Ignazio Roberto Marino, Fernando Navarrete Rojas, Matjaž Nemec, Danuše Nerudová, Ruggero Razza, Bogdan Rzońca, Hélder Sousa Silva, Nicolae Ştefănuţă, Joachim Streit, Carla Tavares, Nils Ušakovs, Auke Zijlstra
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Moritz Körner, Tiago Moreira de Sá
Reglamenta 216. panta 7. punktā minētie deputāti, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Christophe Bay, Udo Bullmann, Andrzej Buła, Gheorghe Falcă, Ştefan Muşoiu, Jan-Christoph Oetjen

BUDŽETA IZVĒRTĒJUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS ATKLĀTAIS BALSOJUMS

31	+
ECR	Ruggero Razza, Bogdan Rzońca
NI	Thomas Geisel
PPE	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Andrzej Buła, Gheorghe Falcă, Janusz Lewandowski, Fernando Navarrete Rojas, Danuše Nerudová, Hélder Sousa Silva
PfE	Christophe Bay, Tomasz Buczek, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Tiago Moreira de Sá, Auke Zijlstra
Renew	Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Joachim Streit
S&D	Udo Bullmann, Jean-Marc Germain, Sandra Gómez López, Giuseppe Lupo, Ştefan Mușoiu, Matjaž Nemec, Carla Tavares, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Ignazio Roberto Marino, Nicolae Ştefănuță

0	-

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:
+ : par
- : pret
0 : atturas